

## Svar på skriftligt spörsmål SSS 119/2024 rd

### Svar på skriftligt spörsmål om finansieringen av välfärdsområdena

#### Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 119/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Laura Meriluoto /vänst:

Är regeringen medveten om att välfärdsområdena har tvingats till överdimensionerade sparåtgärder på basis av beräkningar som inte längre är aktuella,

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att fullmakterna att uppta lån i fortsättningen inte ska förutsätta oskäliga sparåtgärder och

är regeringen vid behov beredd att förnya finansieringslagen för att trygga tjänster som är nödvändiga för medborgarna?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Syftet med den finansieringsmodell för välfärdsområdena som föreskrivs i lagen om välfärdsområdenas finansiering är att trygga en tillräcklig finansiering för social- och hälsovårdens och räddningsväsendets tjänster. I den statliga finansieringen av välfärdsområdena beaktas på förhand för varje budgetår den uppskattade ökningen av servicebehovet inom social- och hälsovården, förändringen i kostnadsnivån enligt välfärdsområdenas prisindex samt de kommande uppgiftsändringarna. Dessa förhandsjusteringar kommer att säkerställa att nivån på finansieringen blir så förutsebar som möjligt på nationell nivå. Om den statliga finansiering som betalats för året i fråga inte räcker till för att täcka de faktiska kostnaderna, beaktas skillnaden vid efterhandsjusteringen på riksnivå med två års fördröjning på basis av bokslutsuppgifterna. På så sätt kan välfärdsområdenas kalkylerade finansiering inte skilja sig från den verkliga kostnadsutvecklingen. Finansieringen av ett enskilt välfärdsområde tryggas i sista hand genom tilläggsfinansiering som området har rätt till när de tjänster som tryggas i grundlagen annars riskerar bli äventyrande.

Dessutom beslutar statsrådet årligen om välfärdsområdenas fullmakter att uppta lån i enlighet med 15 § i lagen om välfärdsområden. Statsrådet ändrar välfärdsområdets fullmakt att uppta lån, om investeringen är nödvändig för kontinuiteten i produktionen av de tjänster som omfattas av välfärdsområdets organiseringsansvar eller för att trygga de tjänster som förutsätts i lagstiftningen och investeringsbehovet inte kan täckas på något annat sätt. För beredningen av beslut om ändring

av fullmakten att uppta lån ska finansministeriet tillsätta en beredningsgrupp till vilken finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet och det berörda välfärdsområdet utser sina representanter.

Beredningsgruppens uppgift är enligt lag att bedöma förutsättningarna att ändra fullmakten att uppta lån och beloppet av den behövliga fullmakten att uppta lån samt de villkor som ska gälla för välfärdsområdet. Syftet med ändringen av fullmakten att uppta lån och villkoren för den är för det första att säkerställa att de investeringar som finansieras med långfristiga lån är nödvändiga på det sätt som avses i lagen för att trygga välfärdsområdets tjänster. För det andra är syftet med de program för balansering av ekonomin eller motsvarande program som förutsätts i villkoren för ändring av fullmakten att uppta lån att säkerställa att välfärdsområdets låneskötselförmåga inte äventyras på lång sikt. Varje välfärdsområde beslutar själv om innehållet i programmen och om åtgärder som tryggar låneskötselförmågan samt om tidpunkten för åtgärderna.

Den första efterhandsjusteringen görs i välfärdsområdenas finansiering 2025 på basis av skillnaden mellan finansieringen och kostnaderna 2023. Efterhandsjusteringen 2025 ligger till grund för finansieringen och minskar därmed behovet av efterhandsjustering i fortsättningen. Från och med 2026 beräknas beloppet av efterhandsjusteringen i förhållande till den justering som redan gjorts i finansieringsgrunden.

Finansministeriet publicerar en kalkyl över utgiftstrycket för välfärdsområdenas finansiering minst två gånger om året. Målet med kalkylen över utgiftstrycket är att hjälpa välfärdsområdena att planera sin ekonomi och den bör således vara en så realistisk uppskattning som möjligt av den kommande finansieringsutvecklingen per område.

Den efterhandsjustering som beaktades i den kalkyl över utgiftstrycket för finansieringen som publicerades i oktober 2023 grundade sig på finansministeriets prognos från hösten 2023 om välfärdsområdenas resultat för räkenskapsperioden 2023, enligt vilken underskottet för 2023 skulle ha varit något under 700 miljoner euro. Den justering i efterhand som skulle göras för finansieringen för 2025 fastställdes på basis av detta och beaktades i finansieringsgrunden för de kommande åren. Kalkylen över utgiftstrycket för finansieringen i oktober 2023 var den bästa uppskattningen av finansieringens utveckling på riksnivå och per område. Finansministeriet publicerar den uppdaterade kalkylen över utgiftstrycket för finansieringen den 25 april 2024, där man har uppdaterat uppskattningarna av skillnaden mellan finansieringen och kostnaderna för 2023 och preciserat uppskattningen av beloppet av justeringen i efterhand för de kommande åren.

Regeringen har i sitt regeringsprogram dragit upp riktlinjer för reformerna av välfärdsområdenas finansieringsmodell. Det centrala målet med ändringarna i finansieringsmodellen är bland annat att finansieringen ska fördelas noggrannare på basis av servicebehovet och att öka finansieringsmodellens sporrande effekt. För att trygga systemets stabilitet och förutsägbarhet ändras inte mo-

dellens grundläggande lösning. I regeringsprogrammet utgår man dock från att finansieringsmodellen för att trygga arbetsfreden under välfärdsområdenas första år förblir oförändrad 2023–2025.

Arbetet med att utveckla finansieringsmodellen har inletts genom att tillsätta en arbetsgrupp som i det första skedet bereder en ökning av modellens sporrande effekt med hjälp av en självriskandel som läggs till vid efterhandsjusteringen. I fortsättningen bereds på basis av Institutet för hälsa och välfärds forskning och uppgifter från de första verksamhetsåren nödvändiga ändringar i de faktorer som påverkar hur den regionala fördelningen av finansieringen fastställs. Ändringarna i finansieringsmodellens välfärdsområden görs kontrollerat och förutsägbart så att tjänsterna som avses i grundlagen tryggas.

Helsingfors 16.4.2024

Kommun- och regionminister Anna-Kaisa Ikonen